מערך פעילות

חג הסיגד וקהילת יוצאי אתיופיה

משך: שעה וחצי | **קהל יעד:** ש״שנים | **עזרים:** דפים, עטים, לוח מחיק + טוש, מקרן, כתבות (נספח)

המערך מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך מיועד לכל המגדרים

רציונל

חג הסיגד הוא חג רשמי במדינת ישראל (משנת 2008), ולמרות זאת משמעותו, מנהגיו ומקורותיו מוכרים בעיקר לקהילת יוצאי אתיופיה. במערך פעילות זה נכיר את חג הסיגד ומסורותיו, ונעמוד על הפער בין החלום של קהילת היהודים באתיופיה להגיע לארץ ישראל ולירושלים, לבין מציאות החיים המורכבת של קהילת יוצאי אתיופיה בישראל.

מטרות

- ✓ היכרות עם חג הסיגד – משמעותו ומנהגיו.
- ✓ בחינת הפער בין החלום להגיע לארץ ישראל לבין מציאות החיים בארץ עבור קהילת יוצאי אתיופיה.

מהלך

1 פתיחה – חידון חג הסיגד

נשב במעגל. נאמר שבמפגש היום נעסוק בקהילת יוצאי אתיופיה בישראל ובחג הסיגד (שחל ב־29 בחשוון, 50 יום אחרי יום כיפור). נתחיל במשחק שאלות על החג. נשאל את המשתתפים שאלות הבוחנות את מידת ההיכרות עם מנהגי החג – המשתתף שענה יותר תשובות נכונות מהאחרים – מנצח.

אפשרות נוספת: להביא ציפורים קטנים ולחלק לכל משתתף שענה תשובה נכונה.

שאלה	תשובה
מה פירוש המילה "סיגד"?	סגידה / השתחוות. מסמלת התכנסות מול ה׳.
מה מקור החג?	מתקופת עזרא ונחמיה, בעקבות השיבה מגלות בבל לירושלים.
כמה ימים אחרי יום כיפור נחגג החג?	50 יום.
היכן נערך טקס חג הסיגד באתיופיה?	בראש הר גבוה (כסמל להר סיני).
מדוע מציינים את הטקס על הר גבוה?	מתוך האמונה כי מקום גבוה הוא טהור.
היכן נערך טקס חג הסיגד בישראל?	בטיילת ארמון הנציב ובמקביל ברחבת הכותל.
מה סחבו חלק ממשתתפי הטקס על גבם, ומדוע?	אבנים. המסמלות הכנעה לפני ה׳ ורצון לבקש סליחה על החטאים.
האם הסיגד הוא חג רשמי במדינת ישראל?	כן, משנת 2008. משמעויות: טקס ממלכתי שנתי, לימוד בבתי הספר על החג, אפשרות לעובדים לקחת חופשה.
איזו חיה סימלה בקרב יהודי אתיופיה את הגעגועים לירושלים ולארץ ישראל?	חסידה – משום שמהלך נדודיהן הן מגיעות מאתיופיה לארץ ישראל.
מה כוללות ההכנות לקראת הטקס בבוקר החג?	שמירה על צום, רחצה, לבישת בגדים לבנים חגיגיים והכנת מאכלים לסעודה לאחר הטקס.
מה זה "האורית"?	שמה של התורה.

לאחר סיום המשחק נכריז על המנצח ונסכם בקצרה את מה שלמדנו מהמשחק על חג הסיגד: החג מצוין בכל שנה בכ״ט בחשוון, 7 שבועות אחרי יום כיפור. בחג אנו מזכירים ומחדשים את הברית בין אלוהים לעם ישראל, מתוך אמונה שקיום הברית על ידי מימוש מצוות – ישמור על הקהילה היהודית ויביא להגשמת חלומם לשוב לארץ ישראל ולירושלים. כאשר צוין החג באתיופיה היה נהוג לרחוץ ולהיטהר, ללבוש לבן, לצום באותו יום, לעלות להר גבוה, להתפלל ולקרוא בתורה. לאחר התפילה נערכה סעודה חגיגית. מסורות החג השתנו מאז ההגעה לארץ ישראל – החג ממשיך להיות מרכזי עבור קהילת יוצאי אתיופיה, וההתכנסות נעשית בארמון הנציב בירושלים וברחבת הכותל המערבי.

כעת נשאל את השאלות הבאות

- האם הכרתם את חג הסיגד?
- מה למדתם על החג (במהלך המשחק) שלא ידעתם קודם?
- האם יש לכם חוויה אישית הקשורה לחג?
- מהי החשיבות בכך שחג הסיגד הוא חג רשמי בישראל? מדוע לדעתכם לקח זמן רב עד שהוא התקבל כחג רשמי?

2 קהילת יוצאי אתיופיה בישראל

כעת נצפה בתוכנית "סליחה על השאלה" – יוצאי אתיופיה (26 דקות).

הערה למנחה: מומלץ לצפות בפרק במלואו. במידה שזה לא מתאפשר, ניתן להתחיל לצפות מדקה 10 והלאה.

לצפייה בפרק ←

נחלק למשתתפים דפים ועטים ונבקש מהם לרשום, תוך כדי הצפייה בפרק, את מחשבותיהם בנוגע לתוכן הנצפה. לאחר שסיימו, נפזר במרכז המעגל כתבות המשקפות תמונת מצב בנוגע לקהילת יוצאי אתיופיה בישראל (נספח). נבקש מכל משתתף לבחור כתבה המתקשרת למה שכתב. נערוך סבב שבו כל משתתף מספר מה כתב, ואיזו כתבה הוא בחר ומדוע.

לאחר מכן נשאל את השאלות הבאות

- האם הכרתם את הנושאים הנ"ל? (אפליה כלפי הקהילה, סטראוטיפים, פערים חברתיים־כלכליים וכו')
- לאור הפרק, הכתבות והנתונים – האם אתם חושבים שחלום העלייה לירושלים ולארץ ישראל התממש עבור קהילת יוצאי אתיופיה?
- מהו לדעתכם הפער בין החלום על ירושלים וארץ ישראל לבין המציאות?
- מי לדעתכם אחראי על מצב זה?
- מה אנו יכולים לעשות על מנת לשנותו?

3 משפט לדרך

נרשום את המשפט הבא על לוח מחיק:

"איש אינו יכול להגיע אל השחר מבלי לעבור דרך הלילה"

ג'וברן חליל ג'וברן (משורר, סופר וצייר לבנוני־אמריקאי)

כעת נשאל את המשתתפים את השאלות הבאות

- מה פירוש המשפט לדעתכם?
- איך המשפט מתקשר בעיניכם לסיפור של קהילת יוצאי אתיופיה בישראל? (העלייה לארץ, קשיי הקליטה, גילויי גזענות ואפליה וכו')
- איך המשפט מתקשר לשנת השירות שלכם?

4 סיכום

סבב סיום: כל משתתף מספר על תובנה / מחשבה שהוא לוקח איתו מהמפגש.

מערכי פעילות נוספים ניתן למצוא במרכז ההדרכה של מחלקת שנת שירות

נספח

כתבות – קהילת יוצאי אתיופיה בישראל

הערה למנחה: חפשו את הכתבות ברשת, הדפיסו אותן ופזרו במרכז המעגל. ניתן להוסיף כתבות עדכניות נוספות.

חפשו ברשת: "אלימות, גזענות והשפלות: שוטרים נגד יוצאי אתיופיה" – תחקיר על קבוצת וואטסאפ של שוטרים בקריית מלאכי

חפשו ברשת: "שנה לירי בסלומון טקה: 'הפך לאח של כולנו'"

חפשו ברשת: "המספרים לא משקרים: הנתונים מאחורי העדה האתיופית"

חפשו ברשת: "סערת הגן ליוצאי אתיופיה בלבד: 'גורמים לילדים בני שלוש להרגיש שונים'"

חפשו ברשת: "'אתיופית מסריחה, זבל מהאשפתות': גזענות בשוק העבודה"

חפשו ברשת: "28 נשים ממוצא אתיופי נרצחו בעשור האחרון על ידי בני זוגן"